

WYMAGANIA DLA ZAKŁADOWEJ KONTROLI PRODUKCJI

1. Postanowienia ogólne

Niniejsze wymagania przeznaczone są dla producentów ubiegających się o uzyskanie krajowego certyfikatu stałości właściwości użytkowych wyrobu budowlanego lub krajowego certyfikatu zgodności zakładowej kontroli produkcji.

Wymagania te obowiązują przy ocenie przez Dział Certyfikacji Sieć Badawcza Łukasiewicz – Krakowskiego Instytutu Technologicznego systemu zakładowej kontroli produkcji wyrobów budowlanych, w przypadku gdy dokument odniesienia (Polska Norma) dotyczący ocenianego wyrobu nie określa szczegółowo takich wymagań.

Zakładowa kontrola produkcji (ZKP) to stała wewnętrzna kontrola produkcji prowadzona przez producenta, której wszystkie elementy, wymagania i postanowienia przyjęte przez producenta powinny być w sposób systematyczny dokumentowane poprzez zapisywanie zasad i procedur postępowania. System dokumentowania kontroli powinien gwarantować jednolitą interpretację zapewniania jakości i umożliwić osiągnięcie wymaganych cech wyrobu oraz efektywności działania systemu kontroli produkcji.

2. Dokumentacja zakładowej kontroli produkcji

Dokumentacja ZKP powinna zawierać:

a) Procedury/instrukcje, które powinny opisywać sposób:

- nadzorowania procesu produkcyjnego oraz prowadzenia kontroli i badań,
- nadzoru nad wyposażeniem do kontroli procesu produkcyjnego, kontroli i badań wyrobu na wszystkich etapach jego wytwarzania,
- prowadzenia oceny zgodności wyrobu na podstawie badań w odniesieniu do wymagań specyfikacji technicznej,
- postępowania z wyrobem niezgodnym,
- postępowania z reklamacjami,
- prowadzenia działań korygujących w celu usunięcia stwierdzonych niezgodności;

Inne procedury powinny zostać udokumentowane wówczas, gdy jest to niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania ZKP.

b) Specyfikacje:

- specyfikacje techniczne (normy wyrobu, aprobaty techniczne),
- wymagania dla surowców i materiałów stosowanych do produkcji wyrobu,
- wymagania dla wyrobu na poszczególnych etapach produkcji (jeżeli ma to zastosowanie),
- ewentualnie wymagania dotyczące warunków środowiskowych, związanych z produkcją i magazynowaniem wyrobu.

c) Dokumenty informacyjne:

- opis technologiczny,
- dokumentacja techniczna,
- schemat organizacyjny.

Dokumentacja ZKP powinna być nadzorowana i uaktualniana w przypadku wystąpienia zmian w wyrobie, procesie produkcji lub w systemie ZKP.

Producent powinien mieć wykaz dokumentacji i zapisów, w tym stosowanych odpowiednich formularzy.

W przypadku organizacji, które posiadają udokumentowany system zarządzania jakością wg PN-EN ISO 9001, dopuszcza się możliwość łączenia dokumentacji SZJ z dokumentacją ZKP. W celu łatwej identyfikacji dokumentacji ZKP zaleca się opracowanie wykazu lub tabeli przedstawiającej powiązania pomiędzy dokumentacją SZJ, a wymaganiami dotyczącymi ZKP.

3. Zakres funkcjonowania ZKP

Producent powinien określić organizację działań związanych z ZKP (np.: schemat organizacyjny). Powinien również określić jaki obszar działalności, związanej z produkcją wyrobu realizowany jest poza jego organizacją.

4. Personel

4.1. Kompetencje personelu

Producent powinien określić wymagania dotyczące kompetencji personelu, którego działania mają wpływ na jakość (personelu wewnętrznego i zewnętrznego). Personel ten powinien mieć udokumentowane kompetencje, zgodne z wymaganiami producenta.

4.2. Odpowiedzialność i uprawnienia

Producent powinien wyznaczyć osobę odpowiedzialną za system ZKP (np. pełnomocnika ds. ZKP) oraz osoby odpowiedzialne za realizację działań w ramach ZKP i przydzielić im odpowiednie uprawnienia.

5. Nadzorowanie maszyn i urządzeń produkcyjnych

Producent powinien opracować harmonogram konserwacji, przeglądów i remontów maszyn i urządzeń oraz nadzorować jego realizację. Powinien również określić sposób kontroli maszyn i urządzeń po naprawie lub remoncie. Z prowadzonych działań powinny powstawać zapisy.

6. Produkcja wyrobu

6.1. Przygotowanie produkcji

6.1.1. Określenie wymagań dotyczących wyrobu

Producent powinien określić wymagania dla wyrobu w zależności od zamierzonego zastosowania na podstawie dokumentu odniesienia. Wymagania te powinny być udokumentowane i nadzorowane

6.1.2. Zakupy

Producent powinien:

- określić i udokumentować wymagania dla surowców, materiałów i wyrobów,
- wymagać od dostawców - dokumentów potwierdzających jakość dostaw,
- sprawdzać zgodność dostaw z zamówieniem (dokumenty, ewentualnie kontrole i badania),
- prowadzić dobór i ocenę dostawców,
- określić sposób i zasady przekazywania zakupionych surowców, materiałów, elementów i wyrobów do produkcji.

6.2. Produkcja

6.2.1. Nadzorowanie produkcji

Producent powinien zapewnić:

- dostępność (na stanowiskach pracy tam gdzie jest niezbędna) dokumentów, w którym określono właściwości wyrobu,
- dostępność na stanowiskach pracy procedur/instrukcji,
- dostępność i stosowanie właściwego wyposażenia do kontroli i badań,
- prowadzenie kontroli i badań,
- prowadzenie zapisów z kontroli procesu i badań międzyoperacyjnych,
- ustalenie sposobu postępowania z wyrobem niezgodnym.

6.2.2. Identyfikacja i identyfikowalność

Poszczególne wyroby i ich części powinny być możliwe do zidentyfikowania. Jeżeli to tylko możliwe producent powinien zapewnić również identyfikowalność wyrobu, tzn. możliwość odtworzenia historii produkcji wyrobu.

Producent powinien ustalić i nadzorować sposób identyfikacji wyrobu na etapach:

- procesu wytwarzania (o ile to jest możliwe),
- wyrobu gotowego,
- sprzedawania lub przekazywania wyrobu do odbiorcy.

Producent lub jego przedstawiciel zobowiązani są do przechowywania zapisów dla poszczególnych wyrobów lub partii wyrobów, łącznie z właściwymi informacjami szczegółowymi dotyczącymi produkcji i właściwości wyrobu. Na podstawie zapisów powinno być możliwe

odtworzenie wszystkich istotnych informacji o wyrobie i jego historii oraz ustalenie, komu wyrób został przekazany po raz pierwszy.

6.2.3. Kontrole i badania

Niezależnie od badań typu, przeprowadzonych przed wprowadzeniem wyrobu do obrotu, producent powinien prowadzić kontrole i badania:

- dostaw (surowców i komponentów),
- w toku produkcji (kontrole i badania międzyoperacyjne),
- gotowego wyrobu (w zakresie deklarowanych właściwości).

6.2.3.1. Elementy kontroli i badań

Producent powinien określić co najmniej:

- wymagania dla surowców i komponentów wyrobu na poszczególnych etapach produkcji oraz dla wyrobu gotowego,
- kryteria oceny wyników kontroli i badań (surowców i komponentów, wyrobu na poszczególnych etapach produkcji oraz dla wyrobu gotowego, zawierające m.in. granice akceptacji wyników),
- rodzaj, zakres i metody kontroli i badań,
- sposób prowadzenia kontroli i badań (w tym również sposób kontroli dokumentów potwierdzających zgodność dostawy z wymaganiami),
- sposób pobierania próbek do kontroli i badań,
- rodzaj zapisów związanych z pobieraniem próbek,
- rodzaj zapisów związanych z prowadzeniem kontroli i badań,
- zasady zwalniania: dostaw do produkcji, wyrobu do kolejnych etapów produkcji oraz wyrobu gotowego do magazynu,
- wielkość partii wyrobu.

Producent powinien posiadać odpowiednie kompetencje techniczne do prowadzenia kontroli i badań lub korzystać z usług laboratoriów, posiadających wymienione kompetencje.

6.2.3.2. Plan kontroli i badań

Producent powinien prowadzić kontrole i badania w oparciu o udokumentowany/udokumentowane plan/plany kontroli i badań.

Plan badań gotowego wyrobu, uwzględniający wymagania dokumentu odniesienia powinien określać, co najmniej:

- badane właściwości,
- metody badań, wskazane w dokumencie odniesienia,
- wskazanie laboratorium badawczego,
- częstotliwość wykonywania badań.

6.2.3.3. Zapisy z kontroli i badań

Zapisy z kontroli i badań powinny obejmować:

- przedmiot badań,
- datę dostawy lub produkcji,
- dane, identyfikujące badaną próbkę (np. data pobrania i wielkość próbki, miejsce pobrania),
- datę kontroli i badań,
- zastosowane metody badawcze,
- wynik kontroli i badań,
- ocenę zgodności wyników kontroli i badań z wymaganiami dokumentu odniesienia i/lub dokumentacji ZKP
- h) dane identyfikujące osoby wykonującej badanie.

6.3. Nadzorowanie wyposażenia do kontroli i badań

Producent powinien:

- ustalić i udokumentować taki sposób postępowania, aby zapewnić wykonywanie pomiarów i badań z wymaganą dokładnością i zachowaniem spójności pomiarowej,
- określić przyrządy niezbędne do przeprowadzenia poszczególnych pomiarów (z właściwym poziomem dokładności),
- posiadać spis wyposażenia oraz harmonogram sprawdzeń i wzorcowań przyrządów pomiarowych, określający częstotliwość sprawdzeń i wzorcowań oraz datę kolejnego sprawdzenia,

- określić osoby odpowiedzialne za nadzór nad wyposażeniem
- prowadzić nadzór nad wyposażeniem używanym do kontroli i badań, niezależnie od tego czy jest ono jego własnością.

Przyrządy pomiarowe (jeśli to jest uzasadnione) powinny posiadać odpowiednie instrukcje: obsługi, sprawdzenia i wykonywania badań. Instrukcje te powinny być dostępne dla pracowników.

6.4. Nadzór nad wyrobem niezgodnym

Producent powinien zapewnić, aby wyroby nie spełniające wymagań zostały odizolowane i właściwie oznakowane w celu uniknięcia ich niezamierzonego użycia lub dostawy do klienta. W przypadku stwierdzenia wyrobu niezgodnego, producent powinien podjąć natychmiastowe działania korekcyjne, w ramach których:

- wyeliminuje stwierdzone niezgodności lub
- przekwalifikuje dany wyrób (jedynie w przypadku gdy jest to możliwe) lub
- uniemożliwi zastosowanie tego wyrobu.

Po usunięciu niezgodności producent powinien powtórzyć kontrolę lub badania wyrobu w celu wykazania zgodności z wymaganiami.

6.5. Zabezpieczanie wyrobu – magazynowanie, pakowanie i transport

Producent powinien określić sposób postępowania z gotowym wyrobem. Warunki przyjęcia wyrobu gotowego do magazynu powinny być jednoznacznie określone, a z procesu przyjęcia wyrobu oraz jego wydania powinny powstawać odpowiednie **zapisy**. Jeśli jest to niezbędne i może mieć wpływ na jakość wyrobu, producent powinien zagwarantować właściwe warunki środowiskowe przechowywania wyrobu i w razie potrzeby monitorować je.

Jeśli wyroby wymagają zapewnienia szczególnych warunków transportu, producent powinien je określić i jeżeli to ma uzasadnienie - zapewnić.

7. Reklamacje

Producent powinien określić i **udokumentować** sposób postępowania z reklamacjami, zarówno zgłoszonymi do niego przez odbiorców jego własnych wyrobów, jak i składanymi przez producenta dostawcom surowców, materiałów i elementów wyrobów stosowanych w produkcji.

Producent zobowiązany jest do:

- przechowywania i archiwizowania **zapisów** związanych z reklamacjami,
- podejmowania działań w związku z zgłoszoną reklamacją,
- okresowej oceny reklamacji, obejmującej analizę przyczyn wystąpienia niezgodności, podjętych działań korygujących i zasadności podjętych decyzji,
- wykorzystania zgłaszanych przez siebie reklamacji do okresowej oceny dostawców surowców, materiałów i elementów wyrobów.

8. Działania korygujące

W przypadku wystąpienia niezgodności, producent powinien podjąć działania eliminujące przyczyny ich powstania w celu zapobiegania powtórnemu ich wystąpieniu. Działania te powinny obejmować:

- przegląd niezgodności,
- analizę przyczyn niezgodności,
- określenie sposobu postępowania,
- ocenę skuteczności przeprowadzonych działań.

Z wyżej wymienionych działań powinny być prowadzone **zapisy**.

Wszystkie wymienione wyżej elementy systemu ZKP powinny być dostosowane do charakteru wyrobów, kompetencji personelu, wielkości organizacji Producenta, zakresu jej działania oraz specyfiki procesu produkcyjnego, a także stopnia jego automatyzacji.

9. Dokumenty związane

- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 17.11.2016 w sprawie sposobu deklarowania właściwości użytkowych wyrobów budowlanych oraz sposobu ich znakowania znakiem budowlanym, z późniejszymi zmianami